

**MINISTERUL AFACERILOR INTERNE AL REPUBLICII MOLDOVA
ACADEMIA „ȘTEFAN CEL MARE”**

**Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 343.9:343.541(043.2)**

POHILĂ Oleg

**ANALIZA CRIMINOLOGICĂ ȘI PREVENIREA INFRAȚIUNILOR
DE EXPLOATARE SEXUALĂ A FEMEILOR ȘI COPILOR**

SPECIALITATEA: 554.02 – CRIMINOLOGIE

Rezumatul tezei de doctor în drept

CHIȘINĂU, 2020

Teza a fost elaborată în cadrul Catedrei Drept penal și criminologie a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI

Conducător științific:

LARII Iurie, doctor în drept, conferențiar universitar

Referenți oficiali:

1. BUJOR Valeriu, doctor în drept, profesor universitar, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată
2. DAVID Mihail, doctor în drept (România)

Componența consiliului științific specializat:

1. ULIANOVSKI Xenofon, președinte, doctor habilitat în drept, profesor universitar
2. COJOCARU Radion, secretar științific, doctor în drept, conferențiar universitar
3. VOICU Costică, doctor în drept, profesor universitar (România)
4. CHIRIȚA Valentin, doctor în drept, conferențiar universitar
5. ROTARI Oxana, doctor în drept, conferențiar universitar

Susținerea va avea loc la „26” februarie 2020, ora 14.00 în ședința Consiliului științific specializat D 554.02-142 din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI (Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Gh. Asachi 21, sala de conferințe).

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la biblioteca Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expediat la „_____” _____ 2020.

Secretar științific al Consiliului științific specializat,

doctor în drept, conferențiar universitar

_____

COJOCARU Radion

Conducător științific:

doctor în drept, conferențiar universitar

_____

LARII Iurie

Autor:

_____

POHILĂ Oleg

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei	7
Concluzii generale și recomandări	15
Bibliografie	18
Lista publicațiilor autorului la tema tezei	19
Adnotare (în română, engleză și rusă)	20

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea temei. Atât Declarația Universală a Drepturilor Omului (art. 3), cât și Constituția Republicii Moldova (art. 25) au declarat drepturile omului la libertate individuală și siguranță personală ca valori supreme inviolabile. Totodată, protecția acestora constituie și una din prioritățile legislației penale autohtone (art. 2 CP al RM). Analiza tendințelor actuale ale criminalității în sfera exploatarei sexuale a femeilor și copiilor demonstrează că aceste drepturi fundamentale recunoscute la nivel național și protejate de legislația internațională se încalcă grav, adesea în cel mai cinic mod.

Conform ultimelor date ale experților UNESCO și Organizației Internaționale a Muncii, anual 1 milion de fete sunt supuse exploatarei sexuale prin forțarea la prostituție [1]. Tot în acest context, Departamentul de Stat al SUA a adus la cunoștință următoarele informații: anual victime ale traficului internațional de persoane devin de la 600 până la 800 mii de oameni. Luând în considerare traficul de persoane în interiorul țărilor, numărul victimelor poate ajunge de la 2 până la 4 milioane de oameni [2].

Exploatarea femeilor și copiilor nu este un fenomen nou pentru societatea mondială, inclusiv pentru Republica Moldova, aceasta fiind condiționată de multipli factori istorici, având atât nuanțe generale specifice tuturor statelor, cât și anumite particularități naționale. În pofida diferențelor existente ce țin de dezvoltarea economică a țărilor, tradițiile religioase și progresele socio-culturale, conștiința publică împărtășită de-a lungul secolelor care determină poziția femeilor în familie și societate a rămas aceeași, femeia în lumea bărbaților având deseori un rol de subordonare.

Datele statistice oficiale cu privire la infracțiunile din sfera exploatarei sexuale a femeilor și copiilor în Republica Moldova pentru ultima perioadă de timp au fixat o creștere generală a numărului de infracțiuni din categoria analizată. Astfel, din informația statistică sesizăm că doar în anul 2018 au fost înregistrate peste 190 cazuri de exploatare a persoanelor, dintre care 60 s-au manifestat prin exploatare sexuală a femeilor; 43 cazuri de exploatare a copiilor, 31 din ele – sub formă de exploatare sexuală; 24 cazuri de pornografie infantilă; 40 cazuri de proxenetism. Trebuie de menționat însă că numărul real al acestei categorii de infracțiuni este mult mai mare decât cel înregistrat oficial, fenomenul respectiv caracterizându-se printr-un grad de latentitate sporită atât la nivel național, cât și mondial.

În legătură cu tendințele tot mai progresive ale criminalității în sfera exploatarei sexuale a femeilor și copiilor, comunitatea internațională, reprezentată de Organizația Națiunilor Unite, Consiliul Europei și OSCE, și-a concentrat eforturile în domeniul elaborării cadrului normativ de reglementare a politicii sociale și penale ce vizează contracararea exploatarei sexuale a femeilor și copiilor în vederea diminuării acesteia. Respectivul acte normative subliniază că importanța socială a cooperării regionale și internaționale este determinată, mai întâi de toate, de faptul că exploatarea sexuală, având ca obiectiv principal traficul de ființe umane, are interacțiuni strânse cu un șir de infracțiuni grave și cu alte forme periculoase de abateri.

Prin urmare, cele menționate confirmă actualitatea subiectului abordat, importantă fiind cercetarea criminologică complexă a problemelor teoretice și aplicative care ar influența asupra prevenirii eficiente a exploatarei sexuale a femeilor și copiilor.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemelor de cercetare. Până în prezent, în Republica Moldova problematica infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor sub aspect criminologic a fost cercetată doar fragmentar, prin prisma traficului de ființe umane, fie prin analiza infracțiunilor de proxenetism și/sau a fenomenului prostituției. Printre autorii autohtoni care s-au preocupat de acest subiect putem menționa următorii: V. Bujor, O. Bejan, Gh. Butnaru, Iu. Larii, O. Rusu, Gh. Gladchi, D. Railean, Iu. Oancea, E. Ursu ș.a. De asemenea, investigarea unor aspecte juridico-penale ale acestei probleme a fost realizată de către o serie de doctrinari precum: A. Borodac, I. Dolea, V. Zaharia, M. Vidaicu, A. Zosim, S. Brînză, V. Stati, L. Dumneanu, M. Ștefănoaia ș.a.

Totodată, apariția prezentei lucrării nu ar fi fost posibilă în lipsa unor lucrări de valoare ale autorilor străini: R. Simus, A. Bălan, I.C. Rujan, G. Culda, M. Foucault, R. Giusca, D. Mihalache (România); M. Farley, D. Goleman, M.E. Hecht, V. Malarek (SUA); N. Averina, I. Alihadjieva, A. Jinkin, Iu. Smirnov, S. Gromov, V. Kovalenko, M. Kovaleva ș.a. (Federația Rusă).

Prin urmare, fără a pune la îndoială studiile în domeniu existente, această lucrare de doctorat vine să le completeze prin complexitatea abordării, considerându-se că ar putea fi utilă procesului de dezvoltare ulterioară a unor compartimente importante ale criminologiei și a teoriei dreptului penal, precum și soluționării unui șir de probleme legate de practica prevenirii fenomenului exploatării sexuale a femeilor și copiilor.

Scopul lucrării: constă în analiza criminologică complexă a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, a factorilor criminogeni, personalității infractorului și victimelor acestor categorii de infracțiuni, în vederea înaintării unor recomandări științific argumentate orientate spre eficientizarea practicii de prevenire a respectivului gen de criminalitate.

Pentru realizarea scopului propus au fost trasate următoarele **obiective ale cercetării:**

- analiza fenomenului exploatării sexuale prin prisma legislației naționale, a doctrinei de specialitate autohtone și a celei din străinătate;
- identificarea unor aspecte de drept penal comparat cu privire la exploatarea sexuală a femeilor și copiilor;
- constatarea dimensiunilor statistice și a particularităților criminologice ce se referă la infracțiunile din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor;
- constatarea și analiza factorilor criminogeni ai exploatării sexuale a femeilor și copiilor;
- studierea caracteristicilor criminologice ale personalității infractorilor implicați în exploatarea sexuală a femeilor și copiilor;
- relevarea și analiza caracteristicilor specifice femeilor și minorilor ca victime reale sau potențiale ale exploatării sexuale;
- elucidarea standardelor juridice internaționale cu privire la contracararea exploatării sexuale a femeilor și copiilor;
- profilarea măsurilor cu caracter general și special-criminologic de prevenire a fenomenului exploatării sexuale a femeilor și copiilor;
- abordarea complexului de măsuri victimologice orientat spre prevenirea infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor.

Sinteza metodologiei de cercetare. La elaborarea lucrării a fost utilizat materialul doctrinar-teoretic și normativ-legislativ cu privire la fenomenul exploatării sexuale a femeilor și copiilor. În același timp, latura teoretică a lucrării a fost completată cu cazuri concrete soluționate în cadrul practicii judiciare autohtone. Totodată, reieșind din caracterul complex al lucrării, studiul în cauză a fost posibil prin aplicarea diverselor metode de cercetare științifică: metoda logică – în vederea interpretării normelor juridice, sistematizării acestora, clarificării conceptelor juridice etc.; metoda istorică – pentru urmărirea în timp a evoluției studiilor privind infracționalitatea legată de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor; metoda analizei comparative – pentru compararea diferitor viziuni expuse de cercetători pe marginea subiectului investigat, precum și aprecierea comparativă a gradului de cercetare științifică a fenomenului respectiv în doctrina de specialitate autohtonă și cea străină; metoda prospectivă – în vederea identificării celor mai eficiente căi de îmbunătățire a mecanismului de prevenire a infracțiunilor din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor; metoda sistemică – aplicată în procesul cercetării normelor juridice naționale și internaționale de ordin instituțional și material care se referă la subiectul investigat; metoda statistică – utilizată în procesul evaluării dimensiunilor criminologice a respectivei categorii de infracțiuni; metoda studiului de caz – axată pe cercetarea unor spețe reale din practica judiciară în vederea elucidării unor

particularități criminologice cu referire la fenomenul supus analizei (a fost analizată atât practica judiciară națională, cât și cea a CtEDO).

Noutatea științifică și originalitatea rezultatelor obținute. Lucrarea constituie un studiu monografic complex cu referire la dimensiunile criminologice ale infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, în baza cărui au fost identificate particularitățile și tendințele actuale ale acestui gen de criminalitate, analizați factorii criminogeni, caracteristicile infractorilor și ale victimelor exploatării sexuale, în final fiind propuse o serie de măsuri menite să eficientizeze activitatea de prevenire a fenomenului investigat. Cele menționate, în comun cu propunerile și recomandările înaintate, determină noutatea științifică și originalitatea respectivei teze de doctorat.

Problema științifică importantă soluționată constă în elucidarea și analiza criminologică complexă a principalelor caracteristici specifice infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, urmată de înaintarea unor concluzii și propuneri menite să îmbunătățească activitatea organelor de drept cu atribuții și competențe în domeniul prevenirii și combaterii acestui fenomen.

Importanța teoretică a tezei rezidă din actualitatea subiectului investigat, noutatea științifică și concluziile formulate în baza cercetărilor realizate. Informațiile ce se conțin în lucrare largesc cunoștințele în domeniul de referință și pot fi utilizate pentru studierea în continuare a respectivului fenomen. Totodată, importanța teoretică a studiului constă în faptul că acesta completează fundamentele teoretice ce se referă la sistemul măsurilor de prevenire a infracțiunilor de exploatare sexuală, inclusiv a femeilor și copiilor.

Valoarea practică a lucrării. Reieșind din dimensiunile criminologice ale problemei investigate, ideile, concluziile și recomandările științifice reflectate în conținutul tezei își pot găsi aplicabilitate în procesul de elaborare și perfecționare a normelor juridice, în programele de studii ale instituțiilor de învățământ cu profil juridico-polițienesc și în activitatea organelor de drept orientată spre eficientizarea procesului de prevenire și combatere a fenomenului exploatării sexuale.

Implementarea rezultatelor științifice: pot servi în calitate de reper teoretic și metodologic pentru inițierea și realizarea unor noi studii științifice în domeniul de referință; constituie temei pentru modificarea, completarea sau perfecționarea unor norme juridico-penale ce se referă la exploatarea sexuală a femeilor și copiilor; sunt utilizate în procesul de studii și de formare continuă din cadrul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, precum și în activitatea unor structuri polițienești cu atribuții de prevenire și combatere a fenomenului exploatării sexuale.

Aprobarea rezultatelor științifice. Rezultatele investigației ce vizează aspectele criminologice ale infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor au fost puse în discuție pe parcursul mai multor ani la Catedra Drept penal și criminologie a Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, în același timp fiind prezentate și supuse dezbaterilor publice în cadrul lucrărilor următoarelor conferințe științifico-practice internaționale: „Delicvența și justiția juvenilă: evaluare, probleme, soluții”, din 31 octombrie 2014; „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, organizată la 26 iunie 2018. De asemenea, ideile de bază ale lucrării au fost publicate în unele reviste științifice de profil.

Publicații la tema tezei. Rezultatele obținute sunt publicate în 6 articole științifice.

Volumul și structura tezei: adnotare (în limbile română, engleză, rusă), lista abrevierilor, introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 212 titluri, 165 pagini text de bază, anexe.

Cuvinte-cheie: infracțiuni de exploatare sexuală, femei, copii, victime, criminalitate, factori criminogeni, personalitatea infractorului, măsuri de prevenire.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată actualitatea temei studiate, sunt determinate scopul și obiectivele tezei, este redată noutatea științifică a rezultatelor obținute, justificată importanța teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Tot în acest compartiment sunt evidențiate aspectele cu privire la aprobarea rezultatelor, precum și sumarul succint al capitolelor ce se conțin în teză.

Capitolul 1, Abordări teoretico-doctrinare cu privire la infracțiunile de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, descrie problematica în cauză prin prisma a 3 secțiuni, ultima secțiune reflectând concluziile de bază expuse pe marginea conținutului acestui capitol.

1.1. *Doctrina de specialitate autohtonă și străină cu privire la fenomenul exploatării sexuale a femeilor și copiilor*. În această secțiune se constată că la etapa actuală în doctrina autohtonă practic nu există abordări tematice cu referire la evaluarea complexă a fenomenului exploatării sexuale. Până în prezent, în Republica Moldova problematica infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor sub aspect criminologic a fost cercetată doar fragmentar, prin prisma traficului de ființe umane, fie prin analiza infracțiunilor de proxenetism și/sau a fenomenului prostituției.

Astfel, printre autorii autohtoni care s-au preocupat de acest subiect putem menționa următorii: V. Bujor, Gh. Butnaru, O. Bejan, „Caracterizare criminologică și juridico-penală a traficului de ființe umane” (2008); Iu. Larii, O. Rusu, „Cauzele traficului de femei în contextul crizei economice actuale” (2011); Iu. Oancea, „Prostituția și proxenetismul (aspecte juridice, criminologice, istorice)”. Teză de doctor în drept (2012); Gh. Gladchi, D. Railean, „Prevenirea victimizării minorilor prin infracțiuni de violență sexuală” (2017); E. Ursu, „Pornografia infantilă: tendințe actuale și dimensiuni criminologice” (2019) ș.a.

De asemenea, investigarea unor aspecte juridico-penale ale acestei probleme a fost realizată de către o serie de doctrinari precum: A. Borodac, „Manual de drept penal: partea specială” (2004); S. Brînză, V. Stati, „Tratat de drept penal. Partea specială”. Vol. 1 (2011 și 2015); I. Dolea, V. Zaharia, „Jurisprudența CtEDO și interesele copilului” (2012); L. Dumneanu, M. Ștefănoaia, „Traficul de persoane: unele reflecții științifice ale autorilor străini” (2015); A. Zosim, „Lacunele legislației penale a Republicii Moldova referitoare la incriminarea traficului de ființe umane” (2019) ș.a.

Totodată, o contribuție esențială în dezvoltarea cercetărilor din domeniul investigat o au unele lucrări de valoare ale autorilor din România: R. Simus, „Implicațiile traficului de persoane asupra ordinii publice și siguranței naționale”. Teză de doctorat (2017); A. Bălan, „Criminalitatea feminină: cauze și efecte sociale, strategii de prevenire și control” (2008); D. Mihalache, „Traficul de persoane ca fenomen” (2010); I.C. Rujan, „Reflecții privind prostituția și proxenetismul” (2014); G. Culda, „Traficul de minori în scopul exploatării sexuale” (2017); R. Giusca, „Traficul de persoane” (2018); SUA: M. Farley, „Prostitution in Five Countries: Violence and Post-Traumatic Stress Disorder” (1998); M.E. Hecht, „Private Sector Accountability in Combating the Commercial Sexual Exploitation of Children” (2008); Federația Rusă: N. Averina, «Криминологическое изучение и предупреждение органами внутренних дел проституции». Дис. ...канд. юрид. наук (1994); A. Jinkin, «Торговля людьми и использование рабского труда: проблемы квалификации и соотношение со смежными составами преступлений» (2005); I. Alihadjieva, «О повышении эффективности нормы УК РФ об ответственности за торговлю людьми» (2006); Iu. Smirnov, «Уголовная ответственность за сексуальную эксплуатацию других лиц в форме занятия ими проституцией» (2010); V. Kovalenko, «Теоретические и прикладные проблемы противодействия криминальной эксплуатации человека (криминологическое исследование)» (2017) etc.

Prin urmare, fără a pune la îndoială studiile în domeniu existente, această lucrare de doctorat vine să le completeze prin complexitatea abordării, considerându-se că ar putea fi utilă procesului de dezvoltare ulterioară a unor compartimente importante ale criminologiei și a teoriei dreptului penal,

precum și soluționării unui șir de probleme legate de practica prevenirii fenomenului exploatării sexuale a femeilor și copiilor.

1.2. *Noțiunea și natura social-juridică a exploatării sexuale a femeilor și copiilor.* În Codul penal al Republicii Moldova lista faptelor infracționale de exploatare sexuală se conțin în dispozițiile care prevăd răspundere pentru: traficul de ființe umane în scop de exploatare sexuală (art. 165 CP), traficul de copii în scopul exploatării sexuale, comerciale și necomerciale, implicării în prostituție sau în industria pornografică (art. 206 alin. 1, lit. a) CP), pornografia infantilă (art. 208¹ CP), recurgerea la prostituția practică de un copil (art. 208² CP), proxenetismul (art. 220 CP). De asemenea, și Codul contravențional al Republicii Moldova sancționează la art. 89 practicarea prostituției, însă când este vorba despre categoriile de persoane care obțin venituri în urma prostituției altei sau altor persoane atunci respectivele acțiuni se vor încadra în prevederile art. 220 Cod penal, constituind infracțiunea de proxenetism.

Fenomenul exploatării sexuale, îndeosebi prin prisma traficului de persoane, nu este altceva decât o formă a sclaviei moderne, prin care se încalcă prevederile art. 4 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, adică sclavia și condiții similare de aservire. Acest fapt este bine argumentat de CtEDO (vezi cazul Rantsev vs Cipru și Rusia [3]), din care considerente, în prezent nu se mai pune problema dacă traficul de ființe umane este sau nu de domeniul art. 4 din CEDO.

De menționat că, sub aspect conceptual, literatura de specialitate nu oferă o noțiune juridico-penală și/sau criminologică clară a exploatării sexuale. Din atare rațiuni, în studiul realizat la acest capitol este important de a defini acest concept în baza actelor normative naționale și internaționale, precum și a studiilor științifico-practice existente în domeniul respectiv.

Prin urmare, reieșind din prevederile legislației penale naționale constatăm că exploatarea sexuală, comercială sau necomercială, prostituția și industria pornografică constituie principalele forme de exploatare atât în privința femeilor, cât și a copiilor. Totuși, nu ar fi corect să afirmăm că exploatarea sexuală se reduce doar la prostituție și industria pornografică. Astfel, analiza actelor normative internaționale, naționale și străine, inclusiv a practicii judiciare, permite de a referi la alte forme de exploatare sexuală următoarele fapte: hărțuirea sexuală a minorilor, abuzul și violența sexuală în privința unui minor, căsătoria forțată, turismul sexual (inclusiv cel cu copii), „cyber-sex” virtual cu un minor pentru a stabili o relație de încredere cu el în scopul exploatării sexuale („grooming”).

Toate argumentele cu privire la natura juridică a fenomenului abordat ne permit să oferim o formulă care reflectă esența și principalele caracteristici ale „exploatării sexuale” a femeilor și copiilor. Astfel, este vorba despre *folosirea, de regulă sistematică și în scop de profit, a femeilor și copiilor în prostituție, în industria pornografică sau în alte activități cu caracter sexual, prin aplicarea diferitor metode de constrângere sau prin profitarea de anumite condiții în care victima nu are libertatea sau capacitatea de a lua decizii în acest sens.*

Odată cu creșterea dimensiunilor ce vizează formele organizate și transnaționale ale traficului de ființe umane, infractorii recurg tot mai frecvent la violență. Există suficiente motive să credem că violența încetează de a mai fi considerată doar un instrument în soluționarea problemelor criminale. Aceasta „crește” până la nivelul elementului motivațional al comportamentului, fiind inclusă de către infractor în sistemul de determinare a scopurilor criminale.

Conform prevederilor legislației penale a Republicii Moldova, constatăm că legiuitorul precizează tipul de violență aplicat în privința victimei, fiind vorba despre amenințarea cu aplicarea sau aplicarea violenței fizice sau psihice nepericuloase pentru viața sau sănătatea persoanei (alin. 1, lit. a), art. 165). De fapt, acest tip de violență constituie varianta standard inclusă în dispoziția de la art. 165 CP al RM. Totodată, aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei în cazul traficului de ființe umane agravează răspunderea penală (alin. 2, lit. f). art. 165). Nu este clar, însă,

din ce considerente legiuitorului nu a inclus în această agravantă sintagma „amenințarea cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei”.

Capitolul 2, Aspecte de drept comparat referitoare la exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, conține 3 secțiuni, în cadrul cărora sunt elucidate principalele reglementări penale din diferite state cu referire la incriminarea fenomenului în cauză.

2.1. *Legislația statelor care incriminează direct exploatarea sexuală a persoanelor.* Atât legislația unor țări, cât și normele dreptului internațional asociază exploatarea sexuală cu traficul de ființe umane și, din aceste considerente, răspunderea pentru exploatarea sexuală este prevăzută, în mare parte, în limitele răspunderii pentru traficul de ființe umane. Studiul problematicii vizate în legislația penală a diferitor state demonstrează că acestea se divizează convențional în două grupuri.

La primul grup se referă acele state, în a căror legislație penală sunt evidențiate normele ce stabilesc răspundere pentru exploatarea sexuală, neavând o legătură directă cu alte categorii de infracțiuni. În același timp, este prevăzută răspunderea penală pentru comiterea infracțiunilor omogene – traficul de ființe umane, sclavia, comerțul cu sclavi (Franța, Israel, Spania, Suedia etc.).

Al doilea grup de state sunt cele care, conform legislației lor penale, răspunderea pentru exploatarea sexuală este stabilită în cadrul traficului de ființe umane și a comerțului cu sclavi. (Austria, Germania, Italia, Elveția, Olanda, Australia, SUA, Canada etc.).

Practic, legislația penală a tuturor statelor definește exploatarea sexuală a ființelor umane ca faptă care atentează la valorile sociale fundamentale, recunoscute la nivel comunitar drept patrimoniu umanitar al omenirii: drepturile și libertățile inalienabile ale persoanelor, liniștea și securitatea publică, valorile familiei, dezvoltarea normală a tinerei generații etc.

2.2. *Legislația statelor care incriminează indirect exploatarea sexuală a persoanelor.* La grupul respectiv se referă statele în a căror legislație penală nu este prevăzută răspunderea pentru exploatarea sexuală, această noțiune nefiind specificată direct în textul legii. Însă, există norme ce stabilesc răspundere pentru infracțiunile omogene (traficul de ființe umane, sclavia, comerțul cu sclavi etc.), care au un caracter preventiv și contribuie asupra faptului ca persoanele ce au suferit în urma infracțiunilor prevăzute de lege să nu devină ulterior victime ale exploatării sexuale (Polonia, România, Federația Rusă, Turcia, San-Marino, Norvegia, Japonia etc.).

Este important de menționat că, de regulă, codurile penale ale diferitor țări formulează în mod diferit dispozițiile articolelor care prevăd răspundere pentru exploatarea sexuală. Deosebit este și gradul de diferențiere a respectivelor componente de infracțiuni, inclusiv formularea concretă a acestora. În opinia noastră, mai eficiente sunt modelele de norme în care sunt prezentate listele desfășurate ale varietăților de infracțiuni cu conținut de exploatare sexuală, care dezvăluie noțiunile și termenii ce se conțin în textul legii.

Capitolul 3, Analiza criminologică a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, este constituit din 4 secțiuni și din concluzii formulate în urma abordărilor teoretico-practice ce se conțin în acest capitol.

3.1. *Noțiuni generale și dimensiuni statistico-criminologice cu privire la infracțiunile de exploatare sexuală a femeilor și copiilor.* În ultimul deceniu, exploatarea sexuală a femeilor și copiilor a devenit una dintre cele mai dinamice și dezvoltate tipuri ale criminalității contemporane. Așa numita „piață a serviciilor sexuale” este strâns legată de schimbarea principalelor caracteristici calitative ale criminalității din domeniul exploatării sexuale, fiind vorba despre transformarea acesteia într-o afacere criminală bine organizată, cu un caracter transnațional pronunțat.

Datele statistice oficiale cu privire la infracțiunile din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor în Republica Moldova pentru ultima perioadă de timp au fixat o creștere generală a numărului de infracțiuni din categoria analizată. Astfel, din informația statistică sesizăm următoarele: în anul 2018 au

fost înregistrate 190 cazuri de exploatare a persoanelor prin trafic de ființe umane (inclusiv copii), dintre care 60 s-au manifestat prin exploatare sexuală a femeilor (56 – în 2017), și 43 cazuri de exploatare a copiilor, dintre care 31 sub formă de exploatare sexuală (29 – în 2017); 54 cazuri de acțiuni perverse (44 – în 2017); 24 cazuri de pornografie infantilă (39 – în 2017); 40 cazuri de proxenetism (55 – în 2017).

Este important de menționat faptul că infracțiunile din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor fac parte din numărul celor mai latente tipuri de criminalitate. Unele studii în domeniu au demonstrat că latența infracțiunilor care se încadrează în parametrii „comerțului cu sclavi” în scop de exploatare sexuală este atât de înaltă, încât pentru obținerea unei imagini relativ complete despre aceste fapte penale cifrele statisticii oficiale trebuie majorate aproximativ de 11 ori [4, p. 187].

De-a lungul secolelor și până în prezent, cel mai puternic factor care generează prosperarea comerțului cu sclavi a fost și rămâne a fi prostituția, care permite exploatorilor de „sclave sexuale” obținerea stabilă a unor venituri suplimentare. Prin aceasta se explică situația că în multe state comerțul cu sclavi se asocia cu prostituția, precum și faptul că sistemele actuale ale traficului de persoane sunt strict orientate spre menținerea prostituției și a altor forme de exploatare sexuală.

Conform statisticii oficiale, anual se înregistrează circa 500 de cazuri de practicare a prostituției pe teritoriul Republicii Moldova, dintre care aproximativ 75% sunt comise în mun. Chișinău. Mai grave sunt cazurile de proxenetism, îndeosebi atunci când sunt comise de către diferite structuri criminale organizate. Dacă analizăm datele statistice la compartimentul respectiv, constatăm că începând cu anul 2013 și până în 2018 acest gen de infracțiuni a avut o creștere dinamică constantă, cota maximă a acestora fiind atinsă în anul 2016 (71 infracțiuni înregistrate).

În urma analizei materialelor statistice și a cauzelor penale cu privire la infracțiunile prevăzute de articolele 165, 206, 208¹, 208², 220 CP RM constatăm faptul că 83,0% din totalul respectivei categorii de infracțiuni identificate și înregistrate au fost săvârșite în localități urbane, iar 17,0% în localități rurale. Totodată, peste 40,0% din aceste infracțiuni au fost comise în circumstanțe agravante (de către un grup de persoane, de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală, asupra a două sau mai multor persoane, cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei, asupra minorilor, inclusiv asupra copiilor care nu au împlinit vârsta de 14 ani, cu folosirea situației de serviciu etc.).

Abordând diferențiat problema examinată, datele faptice cu referire la anumite componente de infracțiuni s-au dovedit a fi diferite. Astfel, în cazul traficului de ființe umane comis în scopul exploatării sexuale (art. 165 CP), numărul infracțiunilor săvârșite în circumstanțe agravante atinge cota de 65,4%; în cazul proxenetismului (art. 220 CP) ponderea acțiunilor calificate este în limitele de 70-80%.

Prezintă interes și analiza datelor cu privire la implicarea minorilor în „industria pornografică”. Prin urmare, dacă în anul 2013 au fost înregistrate oficial 15 infracțiuni de pornografie infantilă, atunci în anul 2017 statistica opera cu 39 de astfel de cazuri, numărul lor reducându-se până la 24 în anul 2018. De asemenea, s-a constatat că aproximativ în 70% din cazuri acestea au fost comise în circumstanțe calificate, de cele mai multe ori de către două și mai multe persoane sau chiar de către unele grupări criminale organizate. În același timp, aceste categorii de infracțiuni, reieșind din specificul psihofiziologic al persoanelor victimizate, se caracterizează printr-un nivel înalt de latență, din care considerente o bună parte din respectivele fapte nu sunt reflectate în informația statistică.

Datele obținute în urma elucidării unor aspecte destul de negative ale infracțiunilor legate de pornografia infantilă și infracțiunile conexe reflectă nu doar tendințele nefavorabile ale acestui gen de criminalitate, dar demonstrează și situația deosebit de periculoasă care influențează distructiv asupra genofondului nostru.

3.2. *Factorii criminogeni ai infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor.* În ceea ce privește activitatea infracțională în domeniul exploatării sexuale a femeilor și copiilor, ca parte

componentă a criminalității în general, este necesar de menționat că aceasta apare și se modifică, mai întâi de toate, în urma influenței acelei situații sociale care se află la originea oricărui alt tip de criminalitate.

Prin urmare, în limitele respectivului studiu au fost identificați mai mulți factori criminogeni ai infracțiunilor de exploatare sexuală, inclusiv a femeilor și copiilor, printre care: sărăcia; ineficiența structurilor și serviciilor sociale; deficitul locurilor de muncă și posibilitățile limitate de angajare în câmpul muncii care nu asigură necesitățile minime de existență vitală; prezența forței de muncă ieftină, care, deseori, este implicată ilegal în prestarea diferitor munci, nefiind protejată din punct de vedere social și juridic; nivelul scăzut de studii și accesul redus la ele; lipsa familiei sau situația nefavorabilă în familie (alcoolism, violență etc.); violența aplicată față de femei și copii; discriminarea de gen, de rasă și de etnie; corupția; existența conflictelor nesoluționate și a situațiilor post-conflictuale; migrația ilegală și cererea sporită pentru serviciile legate de exploatarea sexuală; nihilismul juridic și nivelul de conștiință scăzut, care, în cele din urmă, implică diverse modele comportamentale de risc etc. [5, p. 29].

Totodată, schimbările negative care s-au produs în urma crizei social-demografice și a celei economice, deprecierea valorilor moral-spirituale și culturale în condițiile actuale de evoluție a societății au impulsionat influența factorilor susmenționați, generând, în același timp, intensificarea masivă a fenomenului exploatării sexuale. Deseori, manifestările individuale de această natură au loc în forme perverse, cinice, străine pentru societatea democratică, inclusiv sub formă de sclavie sexuală, sadism sexual și exploatare sexuală a copiilor. Iar „susținerea” coruptă și multilaterală a acestei activități criminale, au transformat-o în unul din cele mai „rentabile” tipuri de activitate a criminalității organizate.

O serie de procese social-negative au loc pe fundalul propagandei violenței, cruzimii, accesibilității sexuale a femeilor și copiilor. Acești factori necesită a fi relevați, deoarece asemenea situații generează contaminarea respectivelor categorii de victime, asimilarea de către ele a unor valori și stereotipuri negative, precum și familiarizarea cu un mod de viață asocial. Deseori, acestea stabilesc legături strânse cu infractorii și ajung completamente sub influența lor, fapt care constituie o premisă pentru activitatea lor criminală de lungă durată. În același timp, se constată tot mai frecvent vulnerabilitatea femeilor tinere și a copiilor în legătură cu situația social-economică nefavorabilă a familiilor acestora.

Specialiștii în domeniu evidențiază mai mulți factori care influențează asupra victimizării femeilor în urma exploatării sexuale. La cele menționate mai sus poate fi adăugată frica femeilor și a copiilor care au nimerit în mâinile exploataților, precum și revanșa din partea acestora în cazul refuzului de a le îndeplini voința. Majoritatea victimelor sunt sigure de faptul că amenințările vor fi realizate atât în privința lor, cât și în privința prietenilor, apropiaților sau a rudelor apropiate ale acestora.

Majoritatea victimelor exploatării sexuale se tem de divulgare și prejudecată socială, deoarece sunt supuse nu doar violenței și amenințărilor fizice, ci și șantajului din partea infractorilor. Ca și în cazul victimelor violului, ele conștientizează faptul că au devenit victime ale infracțiunii care afectează una din cele mai intime domenii ale vieții personale umane, iar opinia publică înrădăcinată, care deseori recunoaște victimele infracțiunilor sexuale vinovate din punct de vedere moral, generează concluzia că însăși victimele se consideră vinovate și, respectiv, nedemne de protecție.

3.3. *Caracteristicile personalității infractorilor implicați în exploatarea sexuală a femeilor și copiilor.* Majoritatea persoanelor vinovate de comiterea infracțiunilor legate de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor sunt de gen masculin, cota lor fiind de circa 75,5%. Totodată, a fost constatat faptul că și persoanele de gen feminin manifestă un interes criminal mai sporit în sfera exploatării sexuale decât în alte sfere, unde ponderea acestora nu depășește cota de 10-15%. Astfel, printre persoanele condamnate pentru diverse infracțiuni legate de exploatarea sexuală femeile constituie aproximativ 50,0%. Este important de menționat și faptul că printre femeile-traficante se întâlnesc destul de frecvent foste victime traficate și exploatare sexuală care, din diferite considerente, se implică în asemenea activitate

infracțională. De regulă, astfel de implicare a victimelor este mai mult impusă și condiționată de diverse manipulări psihologice, ca în final acestea să i-a asemenea decizii ca o cale de a supraviețui.

În ceea ce privește comiterea infracțiunilor cu implicarea minorilor în așa-numita „industrie pornografică”, o bună parte a infractorilor o constituiau bărbații (63,0%), femeilor revenindu-le cota de 37,0%. În multe din aceste cazuri femeile aveau rolul de complice, implicându-se preponderent în diferite activități legate de identificarea și recrutarea noilor victime.

Mai mult de jumătate din persoanele condamnate pentru infracțiuni în sfera exploatarei sexuale erau tineri. Astfel, conform vârstei, această categorie de infractori se divizează în următoarele grupuri: 18-19 ani – 1,7%; 20-29 ani – 28,7%; 30-39 ani – 37,3%; 40-49 ani – 26,2%; 50 de ani și mai mult – 6,1%.

O particularitate specifică acestei categorii de infractori este nivelul de educație destul de înalt. Așadar, 25,2% din ei aveau studii superioare complete sau incomplete la momentul comiterii infracțiunii, 36,9% – studii medii generale, 17,3% – studii medii speciale, 15,2% – studii medii incomplete. Pentru 5,4% din totalul acestui grup de infractori nu a fost identificat statutul educațional.

Referitor la situația familială a infractorilor implicați în exploatarea sexuală a femeilor și copiilor constatăm că aproximativ 62,2% din ei nu erau căsătoriți la momentul comiterii infracțiunii (aproape jumătate din ei erau divorțați), 25,8% erau în căsătorie înregistrată, iar 12,0% – în căsătorie civilă. În același timp, mai mult de o treime din această categorie de infractori (36,3%) aveau la întreținere copii minori.

Studiul privind ocupația lor profesională arată că mai mult de jumătate din ei (62,1%) nu lucrau și nu aveau o sursă permanentă de venit, cu excepția celui obținut pe cale criminală. Astfel, doar 47,0% din cei care traficaau femei și copii, 55,9% din persoanele condamnate pentru pornografie infantilă și 22,3% din persoanele implicate în organizarea și constrângerea de a practica prostituția munceau oficial. Totodată, o parte din condamnați (11,3%) prestau temporar anumite servicii, neavând un venit permanent.

Revenind la portretul criminologic al exploatorului sexual și generalizând cele abordate mai sus poate fi spus următoarele: în mare parte aceștia sunt bărbați sau femei celibatate, tineri și de vârstă medie, care locuiesc în orașe, au studii medii, nu au atins careva succese pe linia activității profesionale, într-un șir de cazuri nu au surse de venit permanente, insucces în viața personală, lipsa antecedentelor penale, își evaluează subiectiv și neadecvat abilitățile sale și pe sine însuși. În ultimii ani se conturează o serie de tendințe nefavorabile care constau în creșterea ponderii infractorilor (atât bărbați, cât și femei) ce se caracterizează printr-un statut social înalt, studii superioare, ocuparea diferitor funcții în instituțiile de conducere ale statului, inclusiv angajați ai organelor de drept și ai altor structuri de forță.

3.4. Femeile și copiii – victime ale exploatarei sexuale. De cele mai multe ori, victime ale exploatarei sexuale sunt femeile și copiii, acest fapt fiind confirmat de datele statistice, materialele practicii judiciare și cele ale urmăririi penale. De regulă, femeile și copiii se caracterizează printr-o vulnerabilitate dublă. Este vorba despre faptul că, pe de o parte, din cauza genului și a vârstei, aceștia constituie, în mod aprioric, cea mai vulnerabilă parte a societății. Pe de altă parte, din categoria acestui grup „sensibil” al populației, victime ale infracțiunii devin, în cele mai dese cazuri, persoanele care sunt mai vulnerabile și mai puțin protejate din punct de vedere psihologic și social-juridic. Printre femei, cele mai vulnerabile sunt tinerele cu un nivel redus de educație, care nu au loc permanent de muncă sau surse de venit stabile, mame solitare care se confruntă cu violență sau provin din familii vulnerabile, inclusiv femeile care practică prostituția sau alte vicii similare. În ceea ce privește copiii, mai vulnerabili sunt cei din familii cu risc social sporit (săraci, cu părinți alcoolici sau narcomani, care se confruntă cu violență în familie), din orfelinate, care nu au părinți, abandonati și fără loc permanent de trai.

În urma studiului efectuat s-a constatat că din totalitatea persoanelor exploatare sexual 88% erau de gen feminin și 12% de gen masculin (inclusiv copii minori). Cea mai mare parte a victimelor o constituie fetele cu vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani – 59,6%; 25-30 ani – 21,5%; 30-39 ani – 7,4%;

peste 40 de ani – 1,1%. Cota de 10,4% le revine minorilor, numărul fetelor depășind cu o pătrime numărul băieților exploatați sexual. Este relevant și faptul că aproximativ 6,0% dintre victimele care aveau la întreținere copii, erau minore ele însele.

Analiza nivelului educațional al respectivei categorii de victime denotă că 25,6% aveau studii medii, 16,4% – studii medii de specialitate, 18,0% – studii medii incomplete, 9,1% – studii primare, 5,9% – învățau în școli generale și școli profesionale. Studii superioare și studii superioare nefinisate au fost stabilite doar la 8,6% din victime. Nu a fost identificat nivelul educațional la 16,4% din victime. Din totalitatea persoanelor care căutau un loc de muncă majoritatea nu dispuneau de experiență de lucru, de studii necesare, ceea ce în mod indirect demonstrează imaturitatea și infantilismul lor, atitudinea necritică față de sine și față de oferta de muncă. De asemenea, s-a constatat că doar 3,7% din victimele exploatării sexuale au avut anterior antecedente penale.

În final, se conturează următoarele aspecte relevante cu privire la victimele exploatării sexuale: în marea majoritate a cazurilor, din categoria respectivă de victime fac parte fetele și femeile tinere în vârstă de până la 25 de ani, care au studii medii, inclusiv studii medii de specialitate sau incomplete, nu au locuri stabile de muncă sau sunt angajate în servicii prost plătite, au locuit anterior în diferite sate sau centre raionale ale Republicii Moldova, inclusiv în localitățile ce se află în zona separatistă din stânga Nistrului. O bună parte dintre victimele minore ale exploatării sexuale (atât fetele, cât și băieții) sunt copii din familii vulnerabile sau orfelinate.

Capitolul 4, Prevenirea infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, este divizat în 4 secțiuni, ultima secțiune reflectând concluziile autorului pe marginea problemicii expuse în acest capitol.

4.1. *Standarde juridice internaționale în domeniul prevenirii exploatării sexuale a femeilor și copiilor.* În respectiva secțiune se constată că timp de mai multe decenii, când comunitatea internațională a recunoscut pericolul mare și amploarea crescândă a proceselor care generează și stimulează exploatarea sexuală a femeilor și copiilor, au apărut multiple documente juridice internaționale adoptate la nivel global și regional, care reglementează răspunderea pentru astfel de activitate infracțională.

Din ansamblul documentelor juridice internaționale care reglementează aspectele prevenirii și combaterii fenomenului vizat pot fi considerate ca fiind mai complete și operaționale următoarele: a) Protocolul adițional la Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, referitor la traficul de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă, adoptat la 25 mai 2000; b) Declarația cu privire la eliminarea violenței împotriva femeilor, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 decembrie 1993; c) Convenția cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989; d) Platforma de Acțiune de la Beijing, adoptată la a patra Conferință Mondială a ONU asupra Problemelor Femeilor. China, Beijing, 4-15 septembrie 1995; e) Convenția Consiliului Europei cu privire la protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și abuzurilor sexuale, adoptată la 25 octombrie 2007 (Convenția de la Lanzarote); f) Convenția asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 18 decembrie 1979; g) Convenția pentru suprimarea traficului de persoane și a exploatării prostituției semenilor, adoptată de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 2 decembrie 1949.

Prin urmare, dispozițiile cuprinse în normele de drept penal internațional, recomandările și concluziile analitice ale organizațiilor internaționale și regionale sunt semnificative nu doar ca material juridic necesar pentru reproducerea lui în legislația internă a statelor, ci și ca o sursă de idei conceptuale care ar trebui să stea la baza doctrinei și practicii fiecărei societăți, urmând a fi implementată de către organele de drept în domeniul prevenirii și combaterii eficiente a exploatării sexuale a persoanelor, îndeosebi a femeilor și copiilor.

4.2. *Măsuri generale și special-criminologice de prevenire a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor.* La nivelul abordării generale a subiectului investigat, este necesar de a lua în considerare viziunile unor criminologi expuse în literatura de specialitate, care vizează ansamblul unor norme esențiale, respectarea căror poate asigura prevenirea complexă a faptelor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor. Totodată, acest obiectiv poate fi atins prin prisma prevenirii generale, speciale și individuale care se referă la principalele sfere vitale și instituții de socializare a cetățeanului, fiind utilizat potențialul măsurilor intercorelate și interdependente cu caracter economic, ideologic, cultural, juridic, organizațional-managerial, cooperarea și coordonarea activității subiecților implicați în procesul respectiv, precum și influența asupra cauzelor și condițiilor care generează sau favorizează săvârșirea acestei categorii de infracțiuni.

Prevenirea fenomenului exploatării sexuale ține de politica securității naționale a statului și urmărește o serie de scopuri: reducerea și modificarea calitativă a caracteristicilor criminologice ale infracțiunilor legate de exploatarea sexuală a persoanelor; crearea unei atmosfere de liniște și stabilitate în societate; blocarea factorilor criminogeni care influențează această categorie de infracțiuni; asigurarea realizării scopurilor pedepsei penale în privința persoanelor care au comis infracțiuni legate de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor etc.

Pentru prevenirea generală a fenomenului exploatării sexuale, este important să se ia măsuri pentru a spori nivelul de protecție socială și a oferi mai multe oportunități de angajare în muncă; să fie soluționate problemele gender și cele legate de discriminarea femeilor și copiilor în diverse sfere de activitate; să fie asigurat dreptul egal la educație, la resursele economice și cele financiare. Totodată este oportun de a implementa o serie de măsuri în domeniul juridic, educațional, cultural și social, orientate spre combaterea cererilor care implică exploatarea sexuală a femeilor și copiilor.

În ceea ce privește măsurile special-criminologice de prevenire a exploatării sexuale a femeilor și copiilor, s-a constatat că acestea urmează a fi concentrate spre: eliminarea sau reducerea influenței negative a principalelor cauze ale exploatării sexuale; îmbunătățirea procesului de asigurare legislativă a măsurilor de combatere a fenomenului exploatării sexuale; sporirea calității și eficacității proceselor de interacțiune a structurilor guvernamentale și a organizațiilor neguvernamentale în lupta cu fenomenul vizat; monitorizarea și utilizarea altor surse de informare veridică care caracterizează situația reală din domeniul exploatării sexuale a femeilor și copiilor; eficientizarea sistemului de prevenire victimologică.

Pe lângă organele de drept și alte organe ale statului implicate în prevenirea și combaterea exploatării sexuale, un rol important în acest domeniu îl au organizațiile neguvernamentale și cele obștești. De multe ori victimele exploatării sexuale au mai multă încredere în aceste structuri nestatale, apelând cel mai des la ajutorul și serviciile oferite de ele.

4.3. *Măsuri de prevenire victimologică a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor.* Noile tendințe ale politicii penale internaționale și experiența pozitivă existentă în diferite state determină necesitatea abordării complexe a problematicii ce vizează protecția și ajutorarea victimelor care au pătimit în urma infracțiunilor. Investigarea acestor probleme este deosebit de importantă pentru țara noastră, dat fiind faptul că sistemul de justiție se orientează, în mod prioritar, spre reacția socială față de infracțiunile și infractorii care le-au comis și mai puțin ia în considerație necesitățile și interesele părții vătămate. Totodată legislația penală și procesual-penală a Republicii Moldova acordă insuficientă atenție interacțiunii dintre infractor și victimă care a generat apariția actului infracțional [6, p. 134-135].

Prevenirea victimologică a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor poate fi concepută ca o direcție specifică de prevenire generală și specială a criminalității, care are în calitate de reper prioritar femeile și copiii ca victime potențiale sau reale, precum și factorii ce favorizează sporirea victimizării lor (caracteristicile psihologice ale personalității și interacțiunea acestora cu infractorul, inclusiv comportamentul femeilor și minorilor de până, în timpul și după situația victimogenă care a

declanșat acțiunea infracțională etc.) [7, p. 116]. Un rol primordial în prevenirea victimologică a diferitor forme de exploatare sexuală a femeilor și copiilor îi revine familiei, școlii, serviciilor de asistență psihologică, mass-mediei și organelor de drept.

În procesul exercitării activității preventive în privința victimelor exploatării sexuale e necesar să se ia în considerare că majoritatea din ele nu-și cunosc suficient drepturile, sunt convinse că comportamentul lor este ilegal și nu se pot baza pe asistența structurilor oficiale, din care motive nu au încredere în organele de drept și încearcă să evite orice contact cu acestea. Atunci când se lucrează cu victimele trebuie să li se aducă la cunoștință că au dreptul la asistență juridică și alte tipuri de asistență, precum și faptul că ele, inclusiv familiile lor, se pot încadra în programul protecției de stat. Prin urmare, măsurile protecției de stat a victimelor exploatării sexuale trebuie să fie efectuate în legătură cu realizarea programelor speciale privind acordarea asistenței sociale, juridice, medicale etc. celor mai vulnerabile pături sociale (mame singure, absolvenți ai caselor de copii, invalizi), a căror situație le sporește riscul de victimizare.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Caracterul novator și originalitatea rezultatelor obținute în respectiva teză de doctorat sunt reflectate în următoarele: au fost relevate dimensiunile criminologice ale infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor [8, p. 33-41]; au fost identificați și analizați factorii criminogeni ai exploatării sexuale a femeilor și copiilor [5, p. 25-30]; au fost constatate caracteristicile criminologice ale infractorilor implicați în exploatarea sexuală a femeilor și copiilor [10, p. 380-387]; au fost analizate particularitățile femeilor și copiilor ca victime ale exploatării sexuale [11, p. 262-269]; au fost abordate standardele juridice internaționale în domeniul contracarării exploatării sexuale a femeilor și copiilor [12, p. 170-176].

I. Concluzii:

1. Datele statistice oficiale cu privire la infracțiunile din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor în Republica Moldova pentru ultima perioadă de timp au fixat o creștere generală a numărului de infracțiuni din categoria analizată. Totodată este constatat faptul că respectivele infracțiuni fac parte din numărul celor mai latente tipuri de criminalitate, fapt care împiedică prevenirea și combaterea eficientă a acestui fenomen.

2. Așa-numita „piață a serviciilor sexuale” este strâns legată de schimbarea principalelor caracteristici calitative ale respectivului gen de criminalitate, fiind vorba despre transformarea acesteia într-o afacere criminală bine organizată, cu un caracter transnațional pronunțat, în urma căreia sute și chiar mii de femei și copii sunt traficați și exploatați sexual atât în țară, cât și peste hotarele ei.

3. Ultima perioadă de timp atestă intensificarea numărului infracțiunilor legate de pornografia infantilă. În acest sens, este important de menționat că anterior activitățile de pregătire (recrutarea minorilor, pregătirea speluncii, înregistrarea foto și video etc.), urmate ulterior de schimbul și comercializarea „producției” finite, aveau loc pe teritoriul unei singure țări. Actualmente, datorită posibilităților tehnice care permit folosirea maximală a rețelelor internet, infractorii au reușit să se extindă cu asemenea gen de activitate infracțională la nivel internațional, fapt care le permite să obțină venituri colosale din vânzările producției cu conținut pornografic.

4. Toate argumentele cu privire la natura social-juridică a fenomenului abordat ne permit să oferim o formulă care reflectă esența și principalele caracteristici ale „exploatării sexuale” a femeilor și copiilor, acestea incluzând folosirea, de regulă sistematică și în scop de profit, a femeilor și copiilor în prostituție, în industria pornografică sau în alte activități cu caracter sexual, prin aplicarea diferitor metode de constrângere sau prin profitarea de anumite condiții în care victima nu are libertatea sau capacitatea de a lua decizii în acest sens.

5. Au fost identificați mai mulți factori criminogeni ai infracțiunilor de exploatare sexuală, inclusiv a femeilor și copiilor, printre care: sărăcia; ineficiența structurilor și serviciilor sociale; deficitul locurilor de muncă și posibilitățile limitate de angajare în câmpul muncii care nu asigură necesitățile minime de existență vitală; prezența forței de muncă ieftină, care, deseori, este implicată ilegal în prestarea diferitor munci, nefiind protejată din punct de vedere social și juridic; nivelul scăzut de studii și accesul redus la ele; lipsa familiei sau situația nefavorabilă în familie (alcoolism, violență etc.); violența aplicată față de femei și copii; discriminarea de gen, de rasă și de etnie; corupția; existența conflictelor nesoluționate și a situațiilor post-conflictuale; migrația ilegală și cererea sporită pentru serviciile legate de exploatarea sexuală; nihilismul juridic și nivelul de conștiință scăzut, care, în cele din urmă, implică diverse modele comportamentale de risc etc.

6. În ceea ce privește portretul criminologic al exploatatorului sexual au fost constatate următoarele: în mare parte aceștia sunt bărbați sau femei celibatate, tineri și de vârstă medie, cei mai mulți din ei locuiesc în orașe, au studii medii, nu au atins careva succese pe linia activității profesionale, într-un șir de cazuri nu au surse de venit permanente, insucces în viața personală, lipsa antecedentelor penale, își evaluează subiectiv și neadecvat abilitățile sale și pe sine însuși. Totodată, în ultimii ani se conturează o serie de tendințe nefavorabile care constau în creșterea ponderii infractorilor (atât bărbați, cât și femei) ce se caracterizează printr-un statut social înalt, studii superioare, ocuparea diferitor funcții în instituțiile de conducere ale statului, inclusiv angajați ai organelor de drept și ai altor structuri de forță.

7. De cele mai multe ori, victime ale exploatării sexuale sunt femeile și copiii, care, de regulă, se caracterizează printr-o vulnerabilitate dublă. Este vorba despre faptul că, pe de o parte, din cauza genului și a vârstei, aceștia constituie, în mod aprioric, cea mai vulnerabilă parte a societății. Pe de altă parte, din categoria acestui grup „sensibil” al populației, victime ale infracțiunii devin, în cele mai dese cazuri, persoanele care sunt mai vulnerabile și mai puțin protejate din punct de vedere psihologic și social-juridic.

8. În urma studiului efectuat s-a constatat că din totalitatea persoanelor exploatate sexual 88% erau de gen feminin și 12% – de gen masculin (inclusiv copii minori). Cea mai mare parte a victimelor o constituie fetele cu vârsta cuprinsă între 18 și 25 de ani – 59,6%; 25-30 ani – 21,5%; 30-39 ani – 7,4%; peste 40 de ani – 1,1%. Cota de 10,4% le revine minorilor, numărul fetelor depășind cu o pătrime numărul băieților exploatați sexual.

II. Recomandări:

1. Procesul de prevenire a fenomenului exploatării sexuale a femeilor și copiilor urmează a fi constituit dintr-un sistem complex de măsuri orientate spre: a) eliminarea sau reducerea influenței negative a principalelor cauze ale exploatării sexuale, fiind vorba, îndeosebi, despre: stabilizarea situației social-politice, optimizarea mediului social-economic, limitarea cotei șomajului, eliminarea sărăciei, soluționarea problemelor privind plasarea populației în câmpul muncii și sporirea protecției sociale pentru cele mai vulnerabile păături sociale; b) îmbunătățirea procesului de asigurare legislativă a măsurilor de combatere a faptelor de exploatare sexuală; c) sporirea calității și eficacității proceselor de interacțiune a structurilor guvernamentale și a organizațiilor neguvernamentale în lupta cu fenomenul exploatării sexuale a femeilor și copiilor; d) monitorizarea și utilizarea surselor de informare veridică care caracterizează situația reală din domeniul exploatării sexuale a femeilor și copiilor; e) eficientizarea sistemului de prevenire victimologică, inclusiv lucrul cu potențialele victime, reabilitarea și acordarea de asistență necesară victimelor exploatării sexuale, precum și desfășurarea în acest scop a diferitor activități cu caracter social-educățional.

2. Luând în considerare faptul că infracțiunile de exploatare sexuală, îndeosebi a femeilor și copiilor, au un caracter transnațional pronunțat, este necesar de a fortifica cooperarea juridică internațională în domeniul prevenirii și combaterii fenomenului în cauză, prin dezvoltarea acordurilor interguvernamentale specializate, fapt care ar eficientiza investigațiile comune ale organelor de resort,

transferul reciproc de proceduri privind urmărirea penală a infracțiunilor de exploatare sexuală, realizarea măsurilor speciale destinate să consolideze cooperarea dintre serviciile de investigații, crearea și implementarea mecanismelor comune de protecție a victimelor care au fost exploatate sexual etc.

3. Prevenirea exploatării sexuale a femeilor și copiilor trebuie să fie axată pe îmbunătățirea serviciilor de asistență a familiei prin prisma implementării mai multor măsuri din partea Guvernului: a) identificarea de resurse pentru inițierea unor programe de sprijinire materială și financiară a familiilor sărace prin macro sau micro-proiecte, diferențiate în funcție de caracteristicile socio-economice ale zonelor geografice și ale mediului urban sau rural în care se află familiile respective; b) crearea unor centre locale de sprijin, consiliere și consultanță pentru femeile aflate în situații economico-sociale dificile (mame singure, mame cu mulți copii unice întreținătoare a familiei, femei agresate de soți sau parteneri etc.); c) elaborarea unor programe coerente la nivel național de prezentare și promovare a drepturilor femeii și pentru înțelegerea responsabilităților egale ale soților/părinților față de educația copiilor; d) asigurarea reintegrării victimelor copii în familie și în mediul școlar, solicitându-se, la necesitate, sprijin și colaborare serviciilor de asistență socială a copilului și familiei etc.

4. Este deosebit de important ca la nivelul întregii comunități să fie implementate o serie de măsuri orientate spre informarea populației asupra factorilor de risc care condiționează cazurile de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, fiind antrenate în acest sens instituțiile de stat și cele nonguvernamentale (Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Ministerul Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției, Procuratura Generală, organizațiile obștești, familia, școala, biserica etc.) în susținerea acțiunilor de prevenire a acestui fenomen, inclusiv prin tratarea cu multă atenție și profesionalism a celor care au devenit victime ale exploatării sexuale în vederea integrării ulterioare a lor în societate. Prin urmare, considerăm că implementarea măsurilor de prevenire a cazurilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor poate fi reușită doar prin concentrarea eforturilor și impulsionarea unei colaborări strânse între instituțiile menționate.

5. Se impune realizarea anumitor măsuri orientate spre eficientizarea nivelului de pregătire profesională a specialiștilor organelor de drept implicați în prevenirea infracțiunilor din sfera exploatării sexuale a femeilor și copiilor. În acest sens, este necesară o elaborare și implementare consecventă în practică a unor cursuri speciale, recomandări metodice și instrucțiuni, în care să fie descrise măsurile de identificare, blocare și înlăturare a factorilor care generează această categorie de infracțiuni, inclusiv aspectele ce vizează activitățile de investigare, urmăriri penală și judecare a cauzelor de exploatare sexuală a ființelor umane.

6. Imperfecțiunea legislației contravenționale ce se referă la răspunderea persoanelor ce obțin profit din prostituție, a legislației muncii care favorizează utilizarea ilegală a forței de muncă etc. contribuie la dezvoltarea tendințelor negative ale acestui gen de infracționalitate. Totodată, pentru diminuarea fenomenului exploatării sexuale a femeilor și copiilor, Codul contravențional ar trebui să prevadă răspundere pentru încălcarea de către furnizorii de servicii de comunicații electronice a obligațiilor prevăzute în Legea comunicațiilor electronice și Legea privind prevenirea și combaterea criminalității informatice.

7. Reieșind din faptul că în cazul traficului de ființe umane, de rând cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei, sunt întâlnite destul de frecvent situații de amenințare cu aplicarea unei astfel de violență, propunem completarea alin. (2) lit. f) art. 165 CP al RM cu sintagma „*ori amenințarea cu aplicarea violenței periculoase pentru viața, sănătatea fizică sau psihică a persoanei*”.

8. Pentru a îmbunătăți mecanismul juridic de combatere a pornografiei infantile, considerăm necesar de a adapta conținutul normativ al art. 208¹ CP al RM la prevederile Convenției de la Lanzarote, care recomandă direct statelor de a incrimina în legislația lor națională fapta de „*obținere a accesului cu*

bună știință, prin intermediul tehnologiilor informaționale și a comunicațiilor, la pornografia infantilă, precum și transmiterea, punerea la dispoziție a pornografiei infantile”.

Sugestii privind potențialele direcții viitoare legate de tema abordată. În perspectivă, întru dezvoltarea cercetărilor în domeniul criminologiei cu privire la fenomenul exploatării sexuale, considerăm că ar fi binevenită studierea complexă a unor asemenea aspecte precum: „Dimensiuni criminologice și probleme de prevenire a pedofiliei”; „Comportamentul preinfracțional al victimelor exploatării sexuale”; „Traficul de copii: analiză criminologică, măsuri de prevenire și combatere”.

Propuneri de utilizare a rezultatelor obținute în domeniile socio-cultural și economic: în activitatea practică a structurilor polițienești și a altor organe de drept abilitate cu competențe și atribuții de prevenire și combatere a infracțiunilor de exploatare sexuală; în procesul de instruire a studenților și de formare continuă (perfecționare) a cadrelor în instituțiile de învățământ specializate.

BIBLIOGRAFIE

1. Building peace in the minds of men and women [citat 14.09.18]. Disponibil: <https://en.unesco.org/>
2. Trafficking in Persons Report, June 2018 [citat 14.09.2018]. Disponibil: <https://www.state.gov/documents/organization/282798.pdf>
3. Case of Rantsev vs Cipru and Russia [citat 12.05.2019]. Disponibil: https://ec.europa.eu/anti-trafficking/sites/antitrafficking/files/rantsev_vs_russia_cyprus_en_4.pdf
4. Теоретические основы исследования и анализа латентной преступности. Монография. Под ред. С.М. Иншакова. Москва: ЮНИТИ-ДАНА, 2015. 839 с. ISBN 978-5-238-02125-6.
5. LARII, Iurie, POHILĂ Oleg. Factorii criminogeni ai infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor. În: Legea și viața, nr. 5/2017. P. 25-30. ISSN 1810-309X.
6. CARP, T. Infracțiunile contra familiei și minorilor și prevenirea lor. Teză de doctor în drept. Chișinău, 2017. 183 p.
7. LARII, Iurie. Profilaxia victimologică a infracțiunilor săvârșite împotriva minorilor. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Probleme interdisciplinare în materia prevenirii și combaterii criminalității juvenile la etapa contemporană”, din 05.10.2007. Chișinău: Tipogr. Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2008. P. 115-124. ISBN 978-9975-930-36-9.
8. LARII, Iurie, POHILĂ, Oleg. Dimensiuni criminologice cu privire la infracțiunile legate de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, din 26 iunie 2018. Chișinău: Tipogr. Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2018. P. 33-41. ISBN 978-9975-121-48-4.
9. LARII, Iurie, POHILĂ, Oleg. Factorii criminogeni ai infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor. În: Legea și viața, nr. 5/2017. P. 25-30. ISSN 1810-309X.
10. POHILĂ, Oleg. Caracteristicile criminologice ale infractorilor implicați în exploatarea sexuală a femeilor și copiilor. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, din 26 iunie 2018. Chișinău: Tipogr. Academiei „Ștefan cel Mare”, 2018. P. 380-387. ISBN 978-9975-121-48-4.
11. POHILĂ, Oleg. Femeile și minorii ca victime ale exploatării sexuale. În: Materialele Conferinței științifico-practice internaționale, „Delincvența și justiția juvenilă: evaluare, probleme, soluții”, din 31 octombrie 2014. Chișinău: Tipogr. Academiei „Ștefan cel Mare”, 2015. P. 262-269. ISBN 978-9975-121-12-1.

12. POHILĂ, Oleg. *Standardele juridice internaționale cu privire la contracararea exploatării sexuale a femeilor și copiilor*. În: *Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM. Seria științe socio-umane, ediția a XIII-a, nr. 1*. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2013. P. 170-176. ISSN 1857-0976.

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTORULUI LA TEMA TEZEI

Articole în reviste științifice:

1. POHILĂ, Oleg. *Standardele juridice internaționale cu privire la contracararea exploatării sexuale a femeilor și copiilor*. În: *Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM. Seria științe socio-umane, ediția a XIII-a, nr. 1*. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2013, p. 170-176. Categoria C (0,7 c.a.). ISSN 1857-0976.
2. LARII, Iurie, POHILĂ, Oleg. *Factorii criminogeni ai infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor*. În: *Legea și viața, nr. 5 (305) 2017*, p. 25-30. Categoria C (0,6 c.a.). ISSN 1810-309X.
3. *Măsuri generale și special-criminologice de prevenire a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor*. În: *Analele științifice ale Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI al RM. Seria științe socio-umane, ediția a XIX-a, nr. 1*. Chișinău: Academia „Ștefan cel Mare”, 2019, p. 138-146. Categoria C (0,8 c.a.). ISSN 1857-0976.

Articole în culegeri științifice ale conferințelor internaționale

1. POHILĂ, Oleg. *Femeile și minorii ca victime ale exploatării sexuale*. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Delicvența și justiția juvenilă: evaluare, probleme, soluții”, din 31 octombrie 2014*. Chișinău: Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2015, p. 262-269 (0,8 c.a.). ISBN 978-9975-121-12-1.
2. POHILĂ, Oleg. *Caracteristicile criminologice ale infractorilor implicați în exploatarea sexuală a femeilor și copiilor*. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, din 26 iunie 2018*. Chișinău: Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2018, p. 380-387 (0,7 c.a.). ISBN 978-9975-121-48-4.
3. LARII, Iurie, POHILĂ, Oleg. *Dimensiuni criminologice cu privire la infracțiunile legate de exploatarea sexuală a femeilor și copiilor*. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale „Criminalitatea transfrontalieră și transnațională: tendințe și forme actuale de manifestare, probleme de prevenire și combatere”, din 26 iunie 2018*. Chișinău: Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, 2018, p. 33-41. (0,9 c.a.). ISBN 978-9975-121-48-4.

ADNOTARE

Pohilă Oleg. Analiza criminologică și prevenirea infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor. Teză de doctor în drept. Specialitatea 554.02 – Criminologie. Chișinău, 2020.

Structura tezei: adnotare, introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie din 212 titluri, 165 pagini text de bază, anexe. Rezultatele obținute sunt publicate în 6 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: infracțiuni de exploatare sexuală, femei, copii, victime, criminalitate, factori criminogeni, personalitatea infractorului, măsuri de prevenire.

Domeniul de studiu: Criminologie.

Scopul și obiectivele lucrării. Scopul lucrării constă în analiza criminologică complexă a infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor. Pentru realizarea scopului propus au fost tratate **următoarele obiective:** elucidarea dimensiunilor statistice și a particularităților criminologice ce se referă la infracțiunile din sfera exploatarea sexuală a femeilor și copiilor; identificarea și analiza factorilor criminogeni; studierea caracteristicilor criminologice ale personalității infractorilor; relevarea și analiza caracteristicilor specifice victimelor exploatarea sexuală; profilarea măsurilor cu caracter general și special-criminologic de prevenire a fenomenului exploatarea sexuală a femeilor și copiilor; abordarea complexului de măsuri victimologice orientat spre prevenirea infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor.

Noutatea și originalitatea științifică. Lucrarea constituie un studiu monografic complex cu referire la dimensiunile criminologice ale infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, în baza căruia au fost identificate particularitățile și tendințele actuale ale acestui gen de criminalitate, analizați factorii criminogeni, caracteristicile infractorilor și ale victimelor exploatarea sexuală, în final fiind propuse o serie de măsuri menite să eficientizeze activitatea de prevenire a fenomenului investigat.

Problema științifică importantă soluționată constă în elucidarea și analiza criminologică complexă a principalelor caracteristici specifice infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, urmată de înaintarea unor concluzii și propuneri menite să îmbunătățească activitatea organelor de drept cu atribuții și competențe în domeniul prevenirii și combaterii acestui fenomen.

Semnificația teoretică și valoarea aplicativă a lucrării. Studiul tratează în plan teoretico-doctrinar nu doar cele mai actuale probleme criminologice ale infracțiunilor de exploatare sexuală a femeilor și copiilor, dar se axează și pe înaintarea unor recomandări concrete, având ca obiectiv sporirea eficienței activității de prevenire a fenomenului investigat.

Implementarea rezultatelor științifice. Concluziile și recomandările formulate în lucrare își găsesc aplicabilitatea în realizarea unor noi studii științifice, în procesul de elaborare a normelor juridice, în programele de studii ale instituțiilor de învățământ și în activitatea organelor de drept orientată spre prevenirea și combaterea fenomenului infracțional.

ANNOTATION

Pohilă Oleg. Criminological analysis and prevention of sexual exploitation of women and children. PhD thesis entitled to specialty 554.02 – Criminology. Chisinau, 2020.

The structure of the work: introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography consisting of 212 titles, 165 basic text pages, annexes. The results obtained are published in 6 scientific papers.

Keywords: sexual exploitation offences, women, children, victims, criminality, criminogenic factors, personality of the offender, preventive measures.

Field of study: Criminology.

Goals and objectives of the work. The purpose of the paper is to analyze the complex criminology of sexual exploitation of women and children. In order to achieve the proposed goal the following objectives were set: illumination of statistical dimensions and criminological peculiarities referring to the offences in the sphere of sexual exploitation of women and children; identification and analysis of criminogenic factors; studying of the criminological characteristics of the offender's personality; revealing and analyzing the characteristics specific to victims of sexual exploitation; profiling of general and special-criminological measures to prevent the phenomenon of sexual exploitation of women and children; addressing a set of victim-oriented measures aimed at preventing sexual exploitation of women and children.

Novelty and scientific originality. The paper is a monograph study with reference to the criminological dimensions of sexual exploitation of women and children, on the basis of which were identified the particularities and trends of this type of crimes, analyzed the criminogenic factors, characteristics of offenders and victims of sexual exploitation, and finally there were proposed a series of measures aimed at improving the activity of preventing the investigated phenomenon.

Scientific problem solved in this study consists in elucidation and complex criminological analysis of the main features specific to the sexual exploitation of women and children, followed by conclusions and proposals aimed at improving the work of law enforcement authorities with competences in the field of preventing and combating of this phenomenon.

Theoretical significance and practical value of the work. The study deals not only with the most current criminological problems of the sexual exploitation of women and children in the theoretical doctrinal pattern, but also focuses on making concrete recommendations, aiming to increase the efficiency of prevention activity of the investigated phenomenon.

Implementation of scientific results. The conclusions and recommendations formulated in the paper find their applicability in the development of new scientific studies, in the process of legal norms' drafting, in the educational programs of the educational institutions and in the activity of the law enforcement bodies aimed at preventing and fighting the criminal phenomenon.

АННОТАЦИЯ

Похилэ Олег. Криминологический анализ и предупреждение сексуальной эксплуатации женщин и детей. Диссертация на соискание ученой степени доктора права по специальности 554.02 – Криминология. Кишинэу, 2020.

Структура работы: введение, 4 главы, общие выводы и рекомендации, библиография из 212 наименования, 165 основных текстовых страниц, приложения. Полученные результаты опубликованы в 6 научных работах.

Ключевые слова: преступления связанные с сексуальной эксплуатацией, женщины, дети, жертвы, преступность, криминогенные факторы, личность преступника, профилактические меры.

Область исследования: Криминология.

Цель и задачи работы. Целью данной работы является сложный криминологический анализ преступлений связанных с сексуальной эксплуатацией женщин и детей. Для достижения поставленной цели были установлены следующие задачи: выяснение статистических аспектов и криминологических особенностей, связанных с сексуальной эксплуатацией женщин и детей; выявление и анализ криминогенных факторов; изучение криминологических характеристик личности преступника; выявление и анализ характеристик, характерных для жертв сексуальной эксплуатации; составление общих и специальных криминологических мер по предупреждению сексуальной эксплуатации женщин и детей; решение ряда ориентированных на жертву норм, направленных на предотвращение сексуальной эксплуатации женщин и детей.

Научная новизна и оригинальность исследования. Работа представляет собой комплексное монографическое исследование со ссылкой на криминологические аспекты сексуальной эксплуатации женщин и детей, на основе которого были выявлены особенности и тенденции данного вида преступлений, был сделан анализ криминогенных факторов, характеристик преступников и жертв сексуальной эксплуатации, и наконец, были предложены меры, направленные на улучшение деятельности по предотвращению исследуемого явления.

Научная проблема, разрешенная в данном исследовании, состоит в выяснении и комплексном криминологическом анализе основных особенностей, характерных для сексуальной эксплуатации женщин и детей, с последующими выводами и предложениями, направленными на усовершенствование деятельности правоохранительных органов, обладающих компетенцией в области предупреждения и борьбы с этим явлением.

Теоретическая значимость и прикладное значение. Исследование посвящено не только актуальным криминологическим проблемам сексуальной эксплуатации женщин и детей в теоретическом и доктринальном плане, но и направлено на разработку конкретных рекомендаций с целью повышения эффективности профилактической деятельности исследуемого явления.

Внедрение результатов исследования. Выводы и рекомендации, сформулированные в статье, применимы к новым научным исследованиям, при разработке правовых норм, в учебных программах учебных заведений и в деятельности правоохранительных органов, направленных на предотвращение и борьбу с преступным явлением.

POHILĂ Oleg

**ANALIZA CRIMINOLOGICĂ ȘI PREVENIREA INFRACTIUNILOR
DE EXPLOATARE SEXUALĂ A FEMEILOR ȘI COPIILOR**

SPECIALITATEA 554.02 – CRIMINOLOGIE

Rezumatul tezei de doctor în drept

Aprobat spre tipar: 15 ianuarie 2020
Hârtie ofset Tipar ofset
Coli de tipar: 1,6

Formatul hârtiei: 60X84 1/16
Tirajul: 50 exemplare
Comanda nr. 1

Tipografia Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI
Str. Gh. Asachi 21, Chișinău, MD 2009